

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Облік та контроль дебіторської заборгованості на підприємстві: теоретичні аспекти та діюча практика (на прикладі ТОВ «Телекарт - Прилад»)»**
(назва теми)

Виконавець:

студент ФМОІТ

Рибак Катерина Андріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шаровська Тамара Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми З розвитком торгівлі в Європі, зокрема, особливо, в таких італійських містах як Генуя, Флоренція, Мілан, Венеція та інші, відкриттям Америки та нових шляхів в Індію, набуття торгівлею міжконтинентальних зв'язків та масштабів дало поштовх до розвитку бухгалтерського обліку як банківського так і торгівельного. Це спричинило до необхідності ведення записів в контрагентів, тобто до подвійного його відображення за схемою банк-купець, купець-купець, купець-банк і т.д. За цих умов завжди хтось був боржником, а хтось кредитор. Тобто виникала дебіторська з однієї сторони, та кредиторська заборгованість з іншої. Дебіторська заборгованість на підприємстві будьякої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних із розрахункових операцій за борговими правами. Облік дебіторської є одним із найбільш складних та дискусійних питань, що зумовлено проблемою неплатежів. Вагомого значення набуває облік заборгованості, як найважливішого інструменту управління грошовими потоками та ефективності їх використання, підтримки щоденної платоспроможності підприємства.

Мета дослідження Метою дослідження є обґрунтування теоретичних і методологічних положень з обліку та контролю дебіторської заборгованості, а також розробка рекомендацій по удосконаленню обліку та контролю розрахунків на досліджуваному підприємстві.

Завдання дослідження:

- описати первину документацію при здійсненні операцій з дебіторської заборгованості;
- дослідити відображення дебіторської заборгованості в бухгалтерській звітності;
- проаналізувати динаміку і структуру дебіторської заборгованості на базовому підприємстві;
- запропонувати певні рекомендації для покращення ведення дебіторської заборгованості на підприємстві;
- обґрунтувати надані рекомендації.

Об'єкт дослідження є операції з дебіторами, які відображені в бухгалтерському обліку підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад».

Предмет дослідження Є сукупність теоретичних, методичних, організаційних і практичних питань організації обліку та аналізу дебіторської заборгованості.

Методи дослідження В процесі дослідження теорії і практики обліку дебіторської та кредиторської заборгованості використані прийоми оцінки, зіставлення, порівняння, групування, класифікації, а також статистичні методи.

Інформаційна база дослідження Законодавчі, нормативні, інструктивні матеріали в області бухгалтерського обліку і оподаткування, праці вітчизняних і зарубіжних вчених, фактичні дані обліку і звітності ТОВ

«Телекарт-Прилад» за 2018 р., яке є національним виробником сучасних цифрових засобів зв'язку.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (82 найменувань) та 25-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 100 сторінок. Основний зміст викладено на 71 сторінках. Робота містить 19 таблиць, 7 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: Сучасні шляхи підвищення ефективності управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства на прикладі ТОВ «Телекарт – Прилад». Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу). – 2018. – 284с.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні аспекти стратегічного розвитку підприємства»* розглянуто сутність стратегічного розвитку підприємства, види стратегічного розвитку, фактори, які обумовлюють вибір відповідної стратегії розвитку підприємства.

У другому розділі *«Особливості Обліку Дебіторської Заборгованості ТОВ «Телекарт - Прилад»*.

проаналізовано облік дебіторської заборгованості на підприємстві, відображення дебіторської заборгованості в бухгалтерській звітності, опис первинної документації при здійсненні операцій з дебіторської заборгованості та загальну організаційно-економічну характеристику підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад».

У третьому розділі *«Контроль і аналіз дебіторської заборгованості ТОВ «Телекарт - Прилад»: Теорія та діюча практика»*.

запропоновано певні рекомендації для покращення ведення дебіторської заборгованості на підприємстві.

ВИСНОВКИ

В результаті ознайомлення з нормативними та законодавчими документами, що регулюють облік дебіторської заборгованості, економічної літератури з питань удосконалення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві «Телекарт - Прилад» зроблені наступні висновки: Об'єктом дослідження є підприємство «Телекарт - Прилад». ТОВ «Телекарт-Прилад» є національним виробником сучасних цифрових засобів зв'язку.

Підприємство має ліцензію на ведення господарської діяльності з розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту і модернізації військової техніки, дозвіл на проведення діяльності, пов'язаної з державною таємницею, ліцензію на здійснення діяльності в сфері технічного захисту інформації, зареєстровано в системі сертифікації УкрСЕПРО і відповідає ДСТУ ISO 9001: 2015.

На досліджуваному підприємстві використовують наступні первинні документи, для обліку дебіторської заборгованості, а саме:

- накладні, рахунки-фактури, рахунки;
- акти прийнятих робіт, послуг;
- податкові накладні;
- товаротransпортні накладні (ТМ-1);
- товарні накладні (виникненні заборгованості);
- виписки банку;
- платіжні доручення, векселі, ВКО, ПКО (погашення заборгованості).

При розрахунках з іноземними покупцями:

- комерційні документи (рахунки-фактури, інвойс);
- транспортні накладні (СМК — залізнична накладна, авіанакладна, коносамент, товаротransпортна накладна, пакувальні листи);
- платіжні документи на перерахування сум митних установ;
- розрахунки бухгалтерії про наявність курсових різниць (виникнення заборгованості);
- виписки банку;
- платіжні доручення;
- заява на акредитив;
- інкасо;
- векселі (погашення заборгованості).

Основними замовниками є : військова частина А3082, військова частина

А0297, Комунальне підприємство « Інформатика» виконавчого органу київської міської ради, філія «Південно - Західна залізниця» ПАТ «Укрзалізниця».

На Підприємстві ТОВ « Телекарт - Прилад» з метою ведення бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості Планом рахунків передбачено клас 3 рахунків «Кошти, розрахунки та інші активи» в окремих випадках дебіторська заборгованість може відображатися на рахунках класу 6 «Поточні зобов'язання». ТОВ «Телекарт - Прилад» для синтетичного обліку дебіторської заборгованості представлен рахунок 361 «Розрахунки з покупцями та замовниками». За дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг, а за кредитом - сума платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах, у касу та інші види розрахунків. Для автоматизації обліку на підприємстві «Телекарт -

Прилад» використовується програма ІТ Підприємство. ІТ-Підприємство охоплює всі сторони виробничої, фінансової і господарської діяльності підприємства і складається з безлічі модулів, кожен з яких автоматизує певні завдання.

Умовно всі модулі групуються в наступні контури управління: управління виробництвом; логістика; бюджетування і контролінг; управління персоналом; аналіз і оптимізація діяльності; бухгалтерський і податковий облік; управління документообігом; адміністрування системи; інструментальні засоби розвитку системи.

Зробивши аналіз даних підприємства ТОВ « Телекарт - Прилад», для покращення дебіторської заборгованості, підприємству необхідно вести безперервний моніторинг стану дебіторської заборгованості, вчасно виявляти та усувати негативні тенденції, контролювати стан розрахунків з покупцями по просроченій заборгованості, надавати знижки при предоплаті. Також рекомендовано підприємству проводити аудит дебіторської заборгованості. На основі проведеного у дипломній роботі дослідження можна зробити наступні пропозиції щодо покращення обліку, аналізу та контролю розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ «Телекарт - Прилад»:

1. Збільшити штат бухгалтерської служби з можливим варіантом підписання трудових договорів зі спеціалістами для ведення саме первинного обліку;

2. Доцільним для підприємства буде створення єдиного серверу з віддаленим підключенням для оперативності та зручності роботи співробітників бухгалтерії та економічного відділу.

3. Впровадити на підприємстві програмне забезпечення, що проводить автоматизований аналіз діяльності підприємства і його позиції на ринку, де окремо можна вести дані у розділі покупці, тоді помилок в обліку дебіторської заборгованості буде менше.

При реалізації запропонованих напрямків удосконалення обліку, аналізу та контролю на ТОВ «Телекарт - Прилад» призведе до підвищення ефективності організації облікового процесу та покращення основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства. Зробивши моделювання дебіторської заборгованості на підприємстві, можна зробити наступні висновки. Підприємству бажано дотримуватися випереджального зростання темпів чистого доходу від реалізації продукції порівняно зі зростанням дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги, що дозволить забезпечити з одного боку зростання рівня ділової активності на обраному ринковому сегменті, а також зберегти на рекомендованому рівні коефіцієнт швидкої ліквідності. Також необхідно економічним та юридичній службам ТОВ «Телекарт - Прилад» удосконалити претензійно-позовну роботу із утримання боргів і відшкодування втрат з боку контрагентів.

АНОТАЦІЯ

Рибак К.А. «Облік та контроль дебіторської заборгованості на підприємстві: теоретичні аспекти та діюча практика (на прикладі ТОВ «Телекарт - Прилад»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою
(шифр та назва спеціальності)
професійного за спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності».
(назва магістерської програм)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти організації обліку та контролю дебіторської заборгованості.

Проаналізовано систему обліку та контролю дебіторської заборгованості на ТОВ «Телекарт - Прилад».

Запропоновано напрями удосконалення організаційно-методичних питань функцій обліку та контролю дебіторської заборгованості.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, методи оцінки, облік, контроль, економічний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз.

ANNOTATION

Rybak K.A. «Accounting and control of accounts receivable at the enterprise: theoretical aspects and current practice (on the example of «Telecart - Pribor Ltd»)».

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «071 «Accounting and taxation» under the master's program

(code and name of the specialty)

«Accounting, auditing and taxation of business activities». – Odessa National Economics
(title of master program)

University.

– Odessa, 2019.

The work deals with the theoretical aspects organization of accounting and control of accounts receivable. The system of accounting and control of accounts receivable at Telecard - Pribor Ltd is analyzed.

Directions of improvement of organizational and methodical questions of functions of accounting and control of accounts receivable are offered.

Keywords: accounts receivable, valuation methods, accounting, control, economic analysis, correlation-regression analysis.